NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ A NEJLEPŠÍ ČESKÝ TÝDENNÍK NA ZÁPADĚ

POKROK ZÁPADU

VĚNOVANÝ ZÁJMŮM NAŠEHO ČESKÉHO LIDU V AMERICE.

BEST ADVERTSING MEDIUM IN THE GREAT NORTHWEST

ZALOŽEN R. 1871.—ROČNÍK 42. OMAHA, NEBR., VE STŘEDU, DNE 19. ÚNORA 1913. ČÍSLO 31.

State Historical Society N S U

Revoluce v Mexiku.

V bombardování města Mexika se pokračuje.

Diaz obnovil bombardování města Mexika. Před zahájením nepřátelství více než 600 Američanů uchýlilo se ze svých příbytků do dočasných obydlí v okolí města, kde nebezpečí palby jest velice zmírněno. Vyslanec Wilson zvěděl z národního paláce, že vláda zamýšlí udeřiti na povstalce a rozhodnul se, že zachrání Američany, bude-li to možno. Najal za tím účelem četné domy, kamž pod vlajkami příměří, byli dopraveny vládními jednateli všechny ženy a děti které si přály.

Americký vyslanec a zástupci Velké Britanie, Německa a Španělska podali protest Maderovi i Diazovi proti barbarskému a nelidskému válčení, avšak jejich protesty vyzněly na plano. Krátké příměří bylo umluveno za příčinou návštěvy diplomatů u presidenta Madera i Diaze, ale boj byl přerušen pouze na krátko. — Pak se rozpoutal boj novou silou.

Bombardování města dosáhlo vrchole ráno dne 12. února, když Diaz poručil střileti na obchodní čtvrti, aby umlčel děla vládní a vypudil se střechy Taylorovy budovy mexické ostrostřelce a muže, kteří obsluhovali strojní pušky. Tato hrozná palba trvala více než dvě hodiny. Střely padaly jako krupobití. Dělostřelci vládního vojska opětovali palbu, ale s malou škodou posicím povstalců. General Garcia Penna, ministr války, poslal povstalcům notu tohoto znění: "Palba vašich děl na město působí nebezpečenství životu těch, kteří nebojují, jakož i cizincům a diplomatickým zástupcům cizích vlád. Poněvadž jest to hrubé porušení válečného práva národů civilisovaných, budeme považovati všechny ty, kteří mají obsazený arsenál, za zbavena všech ohledů, až naše vojsko zmocní se této posice. Vláda jest neoblomná v konání své povinnosti, aby vás přiměla k míru, avšak na vás spočine zodpovědnost před soudem historie a mexickým národem, zaviníte-li svojí nevlasteneckou snahou větší škody otčině."

Diaz žádá, aby se Madero vzdal.

Pátý den boje o hlavní město Mexika skončil zápas vládního vojska s povstalci při západu slunce. Dvě hodiny před tím rozkázal president Madero, aby general Huerta ihned obnovil svůj pokus o přemožení generála Diaze a útok byl ustanoven na 6.—7. hodinu, avšak válečné operace toho dne skončily pouze slabým výpadem spolkových vojáků. Byl to opět den hrůzy pro nebojující, zvláště cizince, kteří marně hledali místo, kde by byli chráněni před střelami. Z Kubánského a Belgického vyslanectví musili všichni utéci. Obě strany naléhají na ukončení zápasu. V 5 hodin večer, jak se sděluje, generál Diaz žádal vzdání národního paláce. Celý týden batterie těžkých děl povstalců metaly zhoubný oheň na palác.

1,200 raněných.

Společnost Bílého Kříže podává zprávu, že stará se asi o 1,200 raněných. Červený Kříž dosud zprávy nepodal. Povstalci nerespektují žádnou organisaci. President Červeného Kříže byl jimi zabit. Několik členů Bílého Kříže, odhalených stoupenci Diazovými při dodávání munice, bylo popraveno.

Madero odmítl odstoupiti z presidentství.

Dne 15. února o 8. hodině večerní, bylo uvažováno vládou mexickou, zda má se vyhlásiti příměří na 12 nebo 24 hodin. Potom byly všechny časopisy postaveny pod censuru a jest pochybno, kdy censura bude odstraněna. V době příměří budou odstraněni cizinci z nebezpečných pásem a má se též vyznačiti pásmo kolem amerického vyslanectví, které bude respektováno. — Za střelby spolkových děl na opevnění Diazovo v arsenále, jemuž vydatně povstalci odpovídali, senát zasedal a probíral odstoupení presidenta Madera. V důvěře, že konečně Diaze porazí, Madero odmítl senát a ignoroval radu Francisca de La Barra a jiných přátel. Odmítl resignovati. — Zápas na ulicích mexického hlavního města byl dnes divočejší než všechny minulé dni. Americké vyslanectví ocitlo se zase v bitevním ohni. Americký vyslanec Henry Lane Wilson málem byl by býval zabit kulí z pušky, která letěla těsně mimo jeho hlavu.

Vzpoura po celé zemi.

U Vanegas, blízko Vera Cruz, bylo zabito a oloupeno 7 Němců a Američanů tlupou 50 povstalců. Později byl nákladní vlak, sestavený z 20 vozů vyšinut z kolejí a spálen.

Generál Caraveo se 600 povstalci jest v Chihuahua City, generál Inez Salazar stojí as 50 mil od Juarez s vojskem 1,500 mužů.

Victoria, hlavní město státu Tamaulipas bylo dobyto tlupou povstalců pod vedením majora Refugio Trevino, synovce generála Trevino, jenž velí spolkovému vojsku v severním Mexiku.

Nuevo Laredo bylo opanováno povstalci beze všeho krveprolití. Plukovník Pasual Orozco, otec vůdce povstalců na severu, jel v čele malé čety povstalců ke kasárnům, jejichž 200-člená posádka formálně odpřísáhla, že jest pro věc povstalců a město prohlášeno za državu povstalců.

Madero se vzdal, Huerta prozatímním guvernérem.

Francisco I. Madero, zatčen byl v národním paláci v úterý odpoledne gen. Blanquetem, jedním ze svých vlastních velitelů, a donucen k resignaci.

Gen. Victoriano Huerta, vrchní velitel federálního vojska, jenž stál v poli proti Diazovi, prohlášen byl za prozatímního guvernéra. Gustav Madero, otec presidentův a všichni ministři, kromě Ernesta Madera, byli rovněž zatčeni. Místopresident republiky, Jose Pino Suarez, jest dosud na svobodě, avšak skrývá se.

Večer gen. Huerta promluvil k lidu, který tlačil se na náměstí a pravil, že on sám nemá žádné osobní ctižádosti a prohlásil dále, že jest pouze vojenským guvernérem a gen. Blanquet vojenským velitelem federálního distriktu.

"Česko-Americký Venkov" je jediný hospodářský sborník v Americe. Pište si o číslo na ukázku pod adresou: Česko-Americký Venkov, 1417-19 So. 13th Str Omaha, Nebr

Z WASHINGTONU.

Taft blahopřeje Wickershamovi.

"Zdali Shermanův proti-trustový zákon bude prováděn v příští administraci, jako v minulých čtyrech letech, otázka trustů bude rozluštěna v této zemi a bude rozluštěna tím, že obchodní zájmy samy zákon zachovávati budou." Toto prohlášení učinil president Taft na banketě vystrojeném generálnímu návladnímu Wickershamovi jeho druhy v odboru spravedlnosti. "Není ničeho v mé administraci," pravil president, "nač byl bych tak hrdým, jako na práci odboru spravedlnosti za poslední čtyři roky."

Odporučuje vládní vlastnictví telegrafů.

Vládní vlastnictví neb kontrola telegrafních linií jsou znova odporučovány generálním poštmistrem Hitchcockem v jeho úplné výroční zprávě doručené kongresu minulý týden. Generální poštmistr praví, že telegraf mohl by býti úsporně operován ve spojení s poštou a že vedlo by to k velkému snížení poplatků, aniž by služba nějak trpěla. Vlastnictví neb kontrolu telegrafních linií odporučoval Hitchcock již ve své loňské výroční zprávě.

Vydržování zdravotní služby.

Celkem $19,800,086 vynakládáno jest každoročně na vydržování vládní zdravotní služby v různých odborech, dle zprávy zaslané do senátu sekretářem pokladny.

President vetoval přistěhovaleckou předlohu.

Pres. Taft položil své veto na Dillingham-Burnettovu předlohu, dle níž znalost čtení v mateřské řeči měla býti vyžadována od dospělých přistěhovalců, žádajících o vstup do Spojených Států. President řídil se radou sekretáře obchodu a práce, Nagela, jehož dopis poslal do senátu zároveň se svým vlastním poselstvím, v němž stručně uvádí důvody, proč osnovu odepřel podepsati. Bude učiněn pokus prosaditi předlohu přes veto presidentovo, k čemuž ovšem bylo by třeba dvoutřetinové většiny v senátě i sněmovně poslanecké.

Spoj. Státy v Mexiku nezakročí.

Mexický president Madero poslal dlouhou depeši presidentu Taftovi, v které jej žádá, aby nedovolil vysaditi americké vojsko na mexickou půdu, ježto vedlo by to k osudným následkům. Madero doznává, že přítomně vlasť jeho prodělává strašnou krisi, ale cizím zakročením věci by se pouze zhoršily. Američané ve Městě Mexiku budou prý úplně bezpečni, když se vystěhují do předměstí z obvodu, kde boj zuří. Vláda mexická jest prý hotova nahraditi všecky hmotné ztráty v souhlasu s mezinárodním zákonem.

V neděli radil se president Taft asi dvě hodiny se členy svého kabinetu a Maderovi bylo odpověděno, že pro přítomnou dobu vláda naše nepomýšlí na branné zakročení.

Z KONGRESU.

Povšechný útok na "demokratickou marnotratnost" rozvířen byl v úterý ve sněmovně poslanecké, když výbor vyšetřující soustředění peněz a úvěru požádal o dalších $35,000 na hražení svých výloh. Resoluce byla konečně přijata, avšak malou většinou, 129 proti 114 hlasů a mnozí demokraté hlasovali s republikány proti ní. Vůdce menšiny, poslanec Mann z Illinoisu, káral ostře demokraty, prohlásiv, že kontrola zákonodárství jest v rukou "desorganisovaného davu" a že rozpočty v tomto zasedání dosáhly vysokého rekordu. Poslanec Fitzgerald, předseda rozpočtového výboru, shodoval se s p. Mannem a prohlásil, že v letošním zasedání povoleno bylo více peněz, než v kterémkoli zasedání v historii kongresu, tolik prý, že "všecky řeči o zrevidování cla směrem dolů, musí vyzníti v trapnou frašku." Poslanci Gardner z Texasu a Lloyd z Missouri hájili práci výboru, kdežto poslanec Hughes z West Virginie podporoval stanovisko poslance Manna.

Otázka prodloužení presidentské lhůty odkázána byla příštímu kongresu sněmovním výborem právním. Ve sněmovně podána byla resoluce poslancem Claytonem, která různila se od resoluce Worksovy v senátě přijaté tím, že dodatek k ústavě měl by vejíti v platnost až v r. 1921, tak aby Taft, Wilson i Roosevelt mohli býti opětně kandidáty. O této záležitosti, dle rozhodnutí právního výboru, nebude však jednáno v přítomném zasedání kongresu.

Ve středu výborem na vojenské záležitosti předložena byla armádní rozpočtová předloha, kterou se povoluje $94,585,628, což jest o $680,450 více než odporučeno bylo sněmovnou. Ve sněmovně předloha, kterou se mělo povoliti $2,000,000 na vládní účastenství na světové výstavě v San Francisku, byla zabita pro toto zasedání kongresu. Bylo pro ni odevzdáno 112 hlasů, proti 117. Proti podnikatelům výstavy v San Francisku panuje značné roztrpčení, ježto zprvu prohlašovali, že nebudou žádati úplně žádné vládní subvence a nyní chtějí $2,000,000, neboť toto účastenství vládní na výstavě není ničím jiným, nežli subvencí.

Ve čtvrtek poslanec Berger, socialista z Wisconsinu, podal resoluci, kterou se žádá vyšetřování censorství v poštovním odboru. Berger tvrdí, že moci k vylučování z poštovní dopravy "oplzlé literatury" jest "zneužíváno despotickým způsobem proti reformním publikacím a dělnickým časopisům".

V sobotu předložena byla sněmovně poslanecké předloha, kterou se povoluje celkem $25,643,800 na veřejné budovy ve Washingtoně a v různých částech země. Největší jednotlivou položkou jest $2,500,000 pro novou budovu odboru vnitra, kromě stavpozemku. Na čtyři města v Nebrasce bylo vzpomenuto. Lincoln dostane $175,000 na přístavek k nynější federální budově; Chadron, $110,000; Aurora, $50,000; McCook, $25,000. V Iowě povoleno na poštovní budovu v Charles City, $70,000; ve Washington, $60,000; v Maquoketa, $50,000 a v Grinnell, $90,000. V Jižní Dakotě na poštovní budovu v Redfield povoleno $60,000 a v Belle Fourche, $75,000.

Z Balkánských bojišť.

Obléhání Skadaru.

Dle zpráv ze Sofie, pokračovalo se v úterý minulého týdne v prudkém zápasu o Scutari. Ztráty na žádné straně nebyly však veliké. Spojenci, obléhající město (Srbové a Černohorci) prohlašují, že pevnost brzy padne. Tomu odporují zprávy z Cařihradu, které tam poslal Essad Bay, velitel obléhané pevnosti, kterýž tvrdí, že se může brániti do nekonečna.

Turecké vyslanectví v Londýně obdrželo officielní sdělení, že Černohorci dne 13. t. m. na hlavu porazili turecké vojsko před Skadrem a zmocnili se pahorku Taraboše a Birzy, které ovládají pevnost Skadar.

Drinopol.

Drinopol jest neustále bombardována. Na několika místech shořely domy a několik obyvatel bylo poraněno dle vídeňských zpráv. Dne 12. t. m. pokračovalo se v bombardování pevnosti. Rovněž v následujících dnech jest palba Srbů a Bulharů neztenčena.

Turecké porážky před Čataljí.

Několik tisíc tureckých vojáků padlo v bitvě svedené před Čataljí dne 9. února a ještě více jich bylo pobito u Čarkej. Úřední bulharská zpráva o tom praví: "Bulharské vojsko odrazilo několik útoků tureckých podél celé linie obléhací, vyjma na pravém křídle, kde bylo vysazeno křížové palbě tureckého loďstva na moři Marmorském a v zálivu Bujuk Čekmedje, a zaujalo bezpečnější posice v zadu. Ztráty bulharské byly nepatrné, kdežto ztrátu Turků obnášely několik tisíc mužů, na čemž má hlavní podíl bulharské dělostřelectvo." — Také na levé křídlo Bulharů střílí se z válečných lodí, avšak střely nemají takřka žádného účinku. Dne 12. t. m. boj před Čataljí ustal.

Boje na poloostrově Gallipolis.

Na poloostrově gallipolském zuří stále prudký boj. Bulhaři tam povolali další pluky od Čatalje a Turci, jak se tvrdí, jsou velice stísněni. Dle zprávy ze Sofie utrpělo turecké vojsko na poloostrově gallipolském ztrátu 6,000 mužů a 50 důstojníků v boji u Bulairu. Má se za to, že počet raněných přesahuje 12,000. Dne 12. t. m. nedošlo nikde k větší bitvě.

Dle úředních zpráv na poloostrově Gallipoli Turci jsou úplně disorganisováni. Jest nedostatek peněz a také se nedostává důstojníků a válečných potřeb. Řevnivost politická mezi důstojníky zničila veškerou disciplinu.

Odražený pokus Turků vyloditi vojsko no pobřeží moře Marmarského.

Zpráva, která proklouzla censurou tureckou z Cařihradu potvrzuje, že Enver bej, náčelník generálního štábu, utrpěl rozhodnou porážku při pokusu o přistání loďstva a vylodění tureckých vojáků na pobřeží moře Marmarského. Jeho síly jsou nyní v Gallipolis v úplném nepořádku, nejsouce s to opatřiti si potřeby.

Turecké vojsko, které postupovalo na Čarkej, blízko přístavu Rodosto, bylo v sobotu a v neděli téměř úplně obklíčeno bulharským vojskem a přinuceno spěšně ustoupiti pod ochranu děl válečných lodí. Ztráty Turků jsou veliké.

Bulhaři zničili válečnou bitevnici.

Bulharská baterie a oddělení, které zabývá se kladením min, vyhodily do povětří tureckou bitevnici Assar—I—Tewfik, která plula podél pobřeží blízko Karaburunu na Černém moři. Bulhaři také potopili válečný transport u Čarkeje.

Hrozné vraždění křesťanů vyznavači proroka.

Dle zpráv ze Sofie, došlých dne 12. února, turecké vojsko den před tím sehnalo všechno křesťanské obyvatelstvo mužského rodu v přístavním městě Boyuk Čekmedje do městské školy a povraždilo je. Pak povraždili rozběsnění Turci všechny křesťanské ženy a děti, vyjma mladé dívky, které odvlékli na lodi. Boyuk Čekmedje jest na pobřeží moře Marmarského, asi 20 mil na západ od Cařihradu.

Útok tureckých vojínů na Envera beje.

Turečtí vojáci pokusili se dne 17. února o zavraždění Envera beje. Dle stručných telegramů jest tento vůdce mladoturků několikrát pobodán. Enver bej byl vynikajícím vojevůdcem ve válce o Tripolis a byl nazýván evropskými znalci nejlepším vojákem tureckého vojska.

Na Krétě vlaje řecký prapor.

Dne 15. února ochranné mocnosti konečně opustily Krétu. Jsou to Anglie, Rusko, Francie a Italie. Turecká vlajka byla vztyčena za velkého jásotu krétského obyvatelstva. Ráno připlul britský křižák do zátoky Sudu a oddělení námořníků bylo vyloděno na ostrov. Sňali vlajky všech výše jmenovaných mocností, jakož i tureckou, které vlály nad Kretou od r. 1898. Vlajky byly odevzdány konsulům dotyčných států, turecká byla uložena na německém konsulátu.

Vzal si příliš mnoho na starost.

Muž, jenž později udal jméno jako E. R. Leper, pokusil se oloupiti šestnáct lidí na ulici blíže ústředního nádraží v Kansas City v neděli. Nemohl je však míti všecky na mušce, a když byl vyprázdnil revolver po těch, kteří chtěli utéci, vzal sám do zaječích a ti, kteří měli býti oloupeni, pustili se za ním. Jedna z kulí lupičem vypálených, zasáhla a nejspíše smrtelně zranila Francise Fitzgeralda, 16-letého chlapce. — Leeper byl dopaden po delší honbě a málem unikl lynčování se strany rozzuřeného davu. Byl zachráněn policií a vzat do vězení.

TÝDEN V OBRÁZCÍCH.

President mexický a pí. Francisco Maderová. — Felix Diaz, vůdce revoluce. — Sufražetky na cestě do Washingtonu zastavily se na oběd. — Setník Robert Scott, jenž zahynul u jižního pólu. — 8 cottova družina. — "Armáda" su fražetek na cestě do Washingtonu.